

Professori Pekka Suutari Itä-Suomen yliopistosta Joensuusta ja Viipurin taiteilijaseuran jäsen kuvataiteilija, FM Marja Ollikainen keskustelevat Vitas-90-näyttelyn avajaisten (8.6.2021) alla

Viipurin taiteilijaseuran jäsenille ilmoitettiin toukokuussa 2021, että he saisivat esittää heitä pohdituttavia kysymyksiä karjalaisesta identiteetistä. Kysymyksiä tuli lopulta vähän, mutta joitakin kasvokkain keskustelujäsenten kanssa käytiin aiheesta ja näistä sulatettiin noin kahdeksan kysymystä Pekka Suutarille.

** Millainen on ns. Karjalan alue nykyisin?*

Karjalan alueesta on julkaistu lukuisia teoksia, joista monet pyrkivät kuvaamaan kaikki Karjalan alueet monitahoisena kokonaisuutena¹. Tähänhän liittyvät Suomen itäiset maakunnat, luovutettu Raja-Karjala ja Karjalankannas, Karjalan tasavalta ja eräät pienet alueet sen pohjois- ja eteläpuolilla sekä kauempana tästä kokonaisuudesta oleva Tverin Karjala ja Tihvinän Karjala. Sanoisin että hyvin pitkälle Karjalan aluetta leimaa sen sijainti rajalla. Pähkinäsaaren rauha 1323 jakoi Karjalan kahteen valtakuntaan ja tämä jako näky karjalaisessa elämässä ja kulttuurissa yhä nykyäänkin. Sen länsipuoliset alueet kiinnittyivät elimellisesti muuhun Suomeen kun taas Novgorodin alueet elivät ortodoksisen kulttuurin piirissä ja yhteydet kehittyivät Venäjän suuntaan.

Sitten suuri mullistus oli Stolbovan rauha, jossa nykyinen Pohjois-Karjala, Laatokan Karjala sekä Inkeri tulivat liitettyksi muuhun Suomeen. Tämän seurauksena suuri joukko karjalaisia muutti itään aina Tveriin asti² ja erityisesti Pohjois-Karjala ja Sortavalan seutu vähitellen suomalaistuivat kielellisesti. 1900-luvun alussa Raja-Karjalassa kuitenkin asui vielä paikoillaan pysyneitä karjalankielisiä lähes 40 000 henkeä (Hämynen 2013).

Suomessa karjalaisten evakoiden tarina on ollut karu, mutta myös Venäjällä karjalaiset ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan – jo mainitsemieni Tverin karjalaisten lisäksi myös Karjalan tasavallassa monet karjalaiset lähtivät evakkoon toisen maailman sodan aikana ja tämä evakkotaival oli kohtalokas sekä monille ihmisille, että kokonaisille karjalankielisille yhteisöille. Kylien elämä ei palautunut ennalleen esim. Vienassa.

Tämä historia on varmasti tuttua, mutta kertaan sitä tässä koska se kertoo siitä, millainen Karjalan alue on nykyisin. Suomessa suuri joukko karjalaisia koettaa tavalla tai toisella ylläpitää lähtöalueidensa perinteitä, mm. karjalan kieltä. Uusilla alueilla se on toisaalta vierasta, toisaalta monikulttuurista, mutta perinteiden säilyttäminen ja kehittäminen on suorastaan meidän kaikkien velvollisuus.

Venäjällä Karjalan tasavallassa karjalaisuus oli kansallisvaltion kaltainen lähtökohta alueen nimeämiseksi 1920-luvulla. Käytännössä karjalan kieli ei kuitenkaan koskaan ollut prestiisikieli tai edes käyttökieli alueella, vaan Neuvostovaltion varhaisina vuosina suomen kieli otti kansallisen politiikan ajamisen roolin ja 1930-luvulta lähtien aluetta on voimakkaasti assimiloitu ja venäläistetty. Tänä päivänä assimiloimisesta ei voi enää puhua, sillä karjalan kieli on jo melkein kokonaan hävitetty, mutta yhä edelleen separatismien pelko on valtaavan voimakasta ja kaikenlaiset pyrkimykset elvyttää kieltä ja saada karjalaiset tunnistamaan omat juurensa tukahdutetaan heti alkuunsa. Tästä esimerkkinä mm. 2016 lakkautettu ja uudelleen perustettu Nuori Karjala -järjestö. Samoin karjalaisten yhteydet esim. suomalais-ugrialaisten kansojen maailman kongressiin tukahdutetaan edelleen hyvinkin aggressiivisesti. Kieli on siis olemassa, mutta hyvin heikossa hapessa – tästä voisi puhua pitkäänkin!

¹ Muun muassa teossarja *Karjala I–V* (1981–1982), Hämeenlinna: Karisto; sekä Pekka Nevalaisen ja Hannes Sihvon toimittama *Karjala – historia, kansa, kulttuuri* (1998), Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Katso myös Seppo Knuuttilan yhdessä kanssani kirjoittama johdanto teoksessa *Karjala-kuvaa rakentamassa* (Pekka Suutari, toim.) Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2013.

² Tästä muuttoliikkeestä Veijo Saloheimo (2010) *Entisen esivallan alle uusille elosijoille. Ortodoksikarjalaisten ja inkeröiden poismuutto 1500- ja 1600-luvuilla*. Joensuu: Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys.

Karjalankannas on toisen maailmansodan jälkeen kuulunut Leningradin piiriin ja sieltä kaikki nimetkin on venäläistetty Viipuria ja Karjalankannasta lukuun ottamatta. Niillä luonnollisestikaan ei asu enää karjalaisia. Viipurin imagossa on viime aikoina voimakkaasti painotettu keskiaikaa ja esimerkiksi suomalaisturistien sijaan alue houkuttelee venäläisiä matkailijoita korostaen sen keskiaikaisuutta ja ainutlaatuisuutta Venäjällä³.

** Musiikki- ja taide-elämä?*

Venäjällä Karjalan taide-elämä on Neuvostoaikaisen järjestelmän mukaisesti keskitetty tasavallan pääkaupunkiin Petroskoihin, jonne 1930-luvulla perustettiin keskeisimmät taiteen instituutiot, orkesterit, teatterit, kansantaiteen talot ja kulttuuripalatsit sekä mm. Karjalan tasavallan Kantele-yhtye, myöhemmin myös konservatorio. Eri alojen ammattilaisia koonneet taiteilijaliitot ja oppilaitokset sijaitsivat Petroskoissa. Kun taide-elämä oli tällä tavoin hierarkisesti rakennettu Neuvostoliitossa ja nykyään Venäjällä, alueiden ja tasavaltojen pääkaupungeilla on suuri rooli kulttuurielämässä. Tässä mielessä Viipuri on hieman perifeerinen kaupunki osana Leningradin aluetta, joskin venäläiset nykyään myös vaalivat Karjalankannaksen historiaa innokkaasti.

Kiinnostavaa kyllä Karjalan tasavallassa varsinkin Neuvostoliiton aikana suomalaissiirtolaisilla ja sinne muutaneilla inkeriläisillä oli hyvin suuri rooli Karjalan taiteessa, vaikka heidän määränsä oli suhteellisen pieni, joitakin kymmeniä tuhansia ihmisiä. Heillä oli tullessaan jonkin verran enemmän koulutusta kuin paikallisella väestöllä ja sitten tasavallan kansallisuuspolitiikan toteuttaminen voimakkaasti suosi suomalaisten muusikoiden, näyttelijöiden, kirjailijoiden ja kuvataiteilijoiden työtä. Heille oli suurta kysyntää kun he pysyttelivät taiteessa realistisella ja kansantajuisella linjalla. Samoin oli opettajia, toimittajia, puoluevirikailijoita ja niin edelleen.

Suomenkielisyys on jo kauan sitten tullut muodollisuudeksi tasavallan kulttuurielämässä. Kansallinen teatteri ja Kantele-yhtye toimivat edelleen, mutta näyttelijöillä on suuria vaikeuksia näytellä tai laulaa suomen ja karjalan kielillä ja esitykset on tulkittava yleisölle. Kuvataiteilijoilla on ehkä helpompaa ja kansallisia aiheita käytetäänkin edelleen viljalti.

** Miten määrittelet Karjalan ja karjalaisuuden? Jatkokysymys: Mitä rajan takana on jäljellä karjalaisesta kulttuurista?*

Niin kuin alussa totesin, Karjalan jakautuminen määrittää mielessäni aluetta edelleen vahvasti. Siitä muinaiskarjalasta, josta kehittyivät Savon murre ja varsinaiskarjala sekä vepsän vaikutteiden alla livvinkarjala, ei tullut karjalaisen yhteistä yleiskieltä. Silti Suomen ja Venäjän karjalaisia yhdistää kaikkein eniten karjalan kieli ja karjalankielinen suullinen perinne ja siitä tehty taide. Samalla kuitenkin on muistettava, että suurin osa Suomen karjalaisista on suomalaistunut vuosisatojen aikana ja Venäjällä venäläistynyt viimeisen sadan vuoden aikana. Karjalaisuus ei siis ole mikään yksiselitteinen tai kapea kategoria.

Itse olen viime aikoina kiinnittänyt huomiota karjalankielisyyden käsitteeseen⁴, koska se kaikkein parhaiten toisaalta erottaa karjalaiset suomalaisista ja venäläisistä ja siten säilyttää kulttuurisesti jotain omaperäistä, mitä karjalaisuudessa edelleen on. Tätä kautta karjalaisuus lähestyy taas kansainvälisiä vähemmistökyseksiä ja tarpeita oman kielen vaalimiseksi – aivan kuten saamelaisilla.

³ Yury Shikalov (2019) Venäläinen Viipuri: Oma vieraille, vieras omille. Teoksessa Pekka Suutari & Olga Davydova-Minguet (toim.) *Joustavat etnisyydet. Identiteetti prosessit Venäjän Karjalassa*. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura.

⁴ Tästä erityisesti tuore kirja *Karjalankieliset rajalla* (toim. Pekka Suutari). Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura 2021.

Silti myös suomenkielisten alueiden karjalaisten perinteen ja murteen vaaliminen on tärkeää. Meillä on käynnissä muun muassa Merikarjala-hanke⁵, joka pyrkii luomaan uudenlaisen näkökulman eri alueista koostuvaan Karjalaan, tässä tapauksessa Suomenlahden luoteisrannikon alueeseen. Merikarjalan muodostavat ne 21 rannikkokuntaa ja saarta, jotka kuuluivat Viipurin lääniin ennen toista maailmansotaa. Sille oli ominaista vuosisatainen merenkulku ja kulttuuristen vaikutteiden kulku maailmalta Suomeen ja Karjalaan meren rannikon kautta. Myös Pietarin merkitys ja eri kansallisuuksien kohtaaminen oli tärkeä aluetta kuvaava tekijä 1800-luvulta itsenäistymiseen asti.

* *Karjala taiteissa? Historialliset juuret, musiikki, kansainvälisyys, virtaukset? (Pekka Suutarin Yle-Areenassa julkaistuista radio-ohjelmista esiin noussutta) Menetetyn maan kaiho, jota lapsena saimme kuunnella vanhempien ja isovanhempien kertomuksista.*

Kun ajatellaan, miten määrittelin Karjalan edellä, niin taiteissa sitä määrittää toisaalta mystifioitu rajantakaisuus, toiseus, ja toisaalta sen sijainti idän ja lännen välissä. Perifeerisyys on auttanut karjaisia siinä, että ikivanha suullinen perinne on ollut siellä niin vanhaa. Tämä kalevalaisuus on sitten kantanut suomalaisetkin yhdeksi eurooppalaisten joukossa huomatuksi kulttuurikansaksi. Toisaalta karelianismin ja Topeliuksen (1800-luvulla julkaistujen) Maamme kirjojen kaltaiset kulttuuriset haltuunotot ovat olleet aika kolonialistisia siinä, miten Karjalaa on pyritty poliittisesti näkemään omana Suomen yhteyteen kuuluvana alueena. Tähän ovat tosin syylliset myös vienankarjalaiset itse, koska he pyrkivät eroon Venäjältä ja tässä prosessissa karjalan kielikin oltiin valmiita uhraamaan heimoyhteyden ja yhteisen kulttuurin takia. Karjalan kielestähän tuli kirjakieli vasta Petroskoissa 1989 pidetyn kielikonferenssin jälkeen.

Karjalaa ovat siis kuvanneet (eri taiteissa) lähinnä suomalaiset ja venäläiset, ja karjalaisten taiteilijoiden roolit ovat yleensä sulautuneet näihin valtiollisiin toimijoihin, valtakulttuureihin. Itse olen määritellyt⁶ karjalaisen musiikin niin, että se joko perustuu karjalaisilta kerätyn aineiston soveltamiseen tai on karjalaksi tehtyä nykymusiikkia. Tähän lisäksi sitten tulee laaja joukko Karjala-aiheista musiikkia, joka sekin kyllä osallistuu karjalaisuuden määrittämiseen ja diskursseihin (mutta ei välttämättä ole karjalaista). Onko Karjalaisten laulu sitten karjalaista musiikkia? Tavallaan on, ja toisaalta se kuuluu suomalaisten maakuntalaulujen kaanoniin. Tällaisille lauluille oli suomalaisessa lauluilikkeessä, kansanvalistustoiminnassa kysyntää 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa. Karelianismi ja mm. Sibeliuksen *Karelia-sarja* 1893 liittyyneen pitkälti haluun nostaa omaa kansakuntaa esiin venäläisyyden puristuksesta.

Kansainvälisessä mielessä Karjala on kyllä tunnettu brändi. Sen vuosisatainen historia tunnetaan ja toisaalta toisen maailmansodan evakkojen tarina liikuttaa sekin kaikkialla. Myös vastakkainasettelu Venäjä vs. länsi on ruokkinut tätä asetelmaa erityisesti kylmän sodan aikana.

Se kaiho mitä lapsena saimme kuulla on todellakin tuttua minullekin. Siinä on jotain hyvin koskettavaa ja kuitenkin se oli hyvin arkista puhetta. Virallisessa Suomessa kaihoa kitkettiin, koska ei haluttu sen näyttäytyvän haluna rajansiirtoihin, mutta pinnan alla karjalaisuus kyllä puhutti ja liikutti ihmisiä paljon. Karjalaisseurojen toiminta sallittiin, mutta kansainvälistä neuvostovastaista kritiikkiä tai politiikkaa ei.

Ruohonjuuritasolla kaikki muuttui 1980-luvun lopulla, kun kotiseudulle pääsi matkailemaan. Aiempi katkeruus tai kauna valloittajia kohtaan vaihtui yht'äkkiä sääliksi ja haluksi antaa humanitaarista apua, kun nähtiin miten kurjasti rajan takaisessa Karjalassa ja sen kylissä elettiin. Monet halusivat auttaa uusia asukkaita ja pitää yhteyttä vaikka kielitaidon puutteessa se ei oikein tahtonut onnistua.

⁵ Kirja ilmestyy vuonna 2022 ja sen julkaisee Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura.

⁶ Artikkelini Karjalankielinen musiikki Suomessa (2021) edellä mainitussa kirjassa *Karjalankieliset rajalla*.

* *Juurtuminen ja lähteminen - eräs henkilö kertoi, että olennaista hänelle karjalaisuudessa on, että pitää aina lähteä. Ulkopuolisuuden tunne.*

Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa oli valtavan kova paine nähdä maamme kulttuurisesti ja kielellisesti yhtenäisenä. Positiivisessa mielessä tällä haettiin yhteisvastuuta eli sitä, että evakot voitaisiin asuttaa kaikkialle Suomeen torjuen sitä vastustusta mikä syntyi paikallisten asukkaiden parissa. Tässä ei ihan onnistuttu, mutta (virheellinen) myytti Suomesta harvinaisen yhtenäisenä maana eli vahvasti. Ja elää ehkä vieläkin. Siihen ei oikein istu ulkopuolisuus ja kun sitä ei ole kunnolla käsitelty, niin ulkopuolisuuden tunne vain säilyy ja kestää.

Toisaalta mm. Sallan evakkoja tutkinut Hanna Snellman on todennut⁷, että kun evakot olivat kerran muuttaneet kotiseudultaan, he hyvin herkästi muuttivat sieltä edelleen – suurempiin kaupunkeihin ja lopulta 1960-luvulla Ruotsiin. Kyllähän siinä ulkopuolisuus on yhtenä työntövoimana koko ajan.

Tavallaan karjalaiset ja itäsuomalaiset ovat lähtökohdiltaan melko yhteneviä kielellisesti ja kulttuurisesti - murteet pohjaavat muinaiskarjalaan myös Savossa, mutta tämän yhteyden korostaminen merkitsisi samalla sen korostamista, että Länsi-Suomi ja Itä-Suomi ovat pohjimmiltaan hyvin erilaisia ja tämä kahtiajakautuneen Suomen tarina ei oikein sovi yhtenäiskulttuurin ja monokulttuurisen Suomen tarinaan. Siksikin Savon ja Karjalan välille on jäänyt joku keinotekoinen raja-aita.

Toisaalta karjalaiset voivat tuntea itsensä ulkopuoliksi myös Venäjällä, vaikka olisivat aina asuneet omissa kylässään. Tämä siksi, että Neuvostoliitossa ihmisiä siirrettiin valtavassa mittakaavassa ja kaikilla Karjalan alueilla eri puolilta Neuvostoliittoa tulleista siirtolaisista on tullut enemmistö. Ei ihme että yhteistä kieltä, venäjää, on korostettu yhteiskuntarauhan takia.

* *Miten Karjalan perintö kuuluu nykymusiikissa Musiikin rooli karjalaisten selviytymisessä.*

Karjalan perintö oli hyvin vahvaa taidemusiikissa karelianismin aikaan ja sen jälkeen, mutta nykyään se kuuluu lähinnä kansanmusiikissa. 1983 perustettu Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosasto on aina pohjannut toimintansa arkaaisen musiikin tutkimukseen ja sen elävöittämiseen. Karjalasta on kerätty valtava määrä laulutekstejä, nuotinnettuja sävelmiä ja myös äänitallenteita 1800-luvun alkupuolelta lähtien. Niissä on tosiaankin materiaalia kansanmusiikin opiskelijoiden ja ammattilaisten työhön.

Sen sijaan uutta luovaa karjalaisuutta musiikin saralla kuullaan sittenkin suhteellisen vähän. Ensinnäkin karjalaisuudesta omana etnisenä lähtökohdanaan puhutaan hyvin vähän, esim. karjalan kieltä tietääkseni ei Sibelius-Akatemiassa opiskella. Heidi Haapoja-Mäkelä⁸ on tutkinut nykyajan (Sibelius-Akatemiassa koulutettuja) runolaulajia ja he kokevat voimakasta samastumista näihin arkistoäänitteillä kuultaviin karjalaismummoihin – nykypäivän runoesityksiin kuuluu vahva omakohtaisuus ja emotionaalinen kiinnittyminen ja siksi he pitävät näitä entisaikojen laulajia esivanhempinaan, isoäiteinään, vaikka varsinaista sukulaisuutta heidän välillään ei tietenkään ole. Karjalaisuutta hekään eivät korosta, vaan kontekstina on suomalainen runolaulu - joskus ehkä epämääräisemmin suomalais-ugrilaisuus. Karjalaisuushan olisi heille jotain, jota he eivät itse ehkä ole (tätä ei tutkimuksessa suoraan kysytty).

Samalla karjalaistausta on erittäin monella suomalaisella. Myös Suomen Karjala erottuu edukseen sibeliusakatemiaalaisissa, onhan erityisesti Rääkkylästä lähtenyt kymmeniä opiskelijoita sinne. Värttinä teki itäisestä lauluperinteestä ilmiön Suomessa 1990-luvulla ja se sai varsinkin nuoret tytöt liikkeelle. Tänä päivänä minusta ainakin Paulina Lerchen musiikissa on selviä karjalaisia sävyjä.

⁷ Hanna Snellman (2003) *Sallan suurin kylä – Göteborg*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

⁸ Haapoja, Heidi (2017) *Ennen saatuja sanoja. Menneisyys, nykyisyys ja kalevalamittainen runolaulu nykyaikaisen kansanmusiikin kentällä*. Helsinki: Suomen Etnomusikologinen Seura.

Täällä Pohjois-Karjalassa olemme nyt viiden vuoden ajan järjestäneet karjalaisia Pajot-festivaaleja, joissa pyrimme pitämään karjalan kieltä ja karjalaisuutta esillä. Tämä on ehkä ensimmäinen kerta, kun karjalankielisyys on lähtökohtana tämänlaatuisessa musiikkitoiminnassa. Seuraava meidän julkaisu on loppukesällä ilmestyvä karjalankielinen karaoke. Jos karjalan kieltä halutaan nostaa, musiikilla ja taiteella on siinä erittäin suuri merkitys.

** Miksi perinteiden säilyttäminen ja kehittäminen on velvollisuus?*

Varmasti moni Viipurin taiteilijaseuran jäsen miettii tätä ja toteaa mielessään, eikö tästä jo pitäisi päästää irti. Mitä merkitystä on säilyttää tällainen taiteilijaseura, kun Suomessa on monia taidealan järjestöjä, jotka ajavat kuvataiteen asioita? Miksi karjalaisuuden säilyttäminen on mielestäsi tärkeää?

Jokaista detaljia ei tietenkään voi eikä pidäkään säilyttää vaan irti voi päästää ja elämä menee eteenpäin. Silti kulttuurit ja perinteet ovat itseisarvo. Vertaisin tätä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen – vuosisiljoonien evoluutio on tuottanut valtavan hienon lajien kirjon eikä sitä missään nimessä saisi hävittää nopeaan tahtiin, kuten nyt tapahtuu. Samalla tavoin kielten ja kulttuurien tuhatvuotinen kehitys on arvo sinänsä, jota pitäisi pyrkiä säilyttämään ja elävöittämään. Jokin kieli itsessään voi säilyttää paitsi sanastoa ja sanontoja, myös ajattelutapoja, maailmankuvaa ja jopa elämisen ja selviytymisen ratkaisuja, jotka auttavat ymmärtämään ja kohtaamaan ihmisyyttä eri puolilla. Kun ne kerran kadottaa, niitä ei saa takaisin. Musiikin-tutkijana tietysti ajattelen, että kieli ei yksin ole kulttuuriperinnön ja -identiteetin kannalta ratkaisevaa, mutta sen avulla on helpompi käsitteellistää kulttuurin ja perinteen itseisarvoa. Samalla tavalla musiikki, muut taiteet ja kulttuurien muodot voivat välittää tätä pitkän aikavälin viisautta ja ymmärrystä maailmasta.

Viipurin taiteilijaseura on yksi esimerkki siitä, miten menneinä aikoina olennaisen tärkeä kulttuurimuoto voi olla edelleen näkyvää uudessa paikassa ja uusissa toiminnoissa. Samoin meillä on yrityksiä, urheiluseuroja ja osakunta, joiden nimessä on Wiipuri. Heille nimi ja siinä kuuluva historia varmaankin on osa nykyistä toimintaideaa ja liikevaihtoa (vaikka voihan se toki rasitekin olla).

** Näyttää siltä, että Suomi on valtiona tällä hetkellä ainoa paikka, jossa karjalaisuudella on vapaus olla ja kehittyä tai ylipäättänsä säilyä. Hetken 90-luvun alkupuolella näytti siltä, että kulttuurin ja kielen kehitys olisi voinut toimia Venäjällä. Putinin aika on kuitenkin lyttänyt poikkeamat valtakulttuurista ja kielestä, eikö niin? Muistelen fennougristikan opinnoista, että neuvostoaika oli jopa suopeampi suomalais-ugrilaisia kansoja, niiden kieltä ja kulttuuria kohtaan kuin uusi Venäjä.*

Kyllä ja ei, nämä ovat monitulkintaisia asioita. Suomessa digimaailmassa karjalankieliset nuoret kohtaavat yllättävän paljon vastustusta ja vihapostia kertoessaan olevansa karjalaisia. Nettikeskusteluissa karjalaisia syytetään uhriutumuksesta ja katsotaan heidän olevan jonkinlaisia isänmaan pettureita. Kuvitelma ja uskosta monokulttuuriseen Suomeen ei ole helppo luopua. Joten vapaus on suhteellista. Lisäksi Suomessa puuttuu sellainen lainsäädäntö, joka antaisi selkänöjää karjalaisen kielivähemmistön olemassaololle.

Putinin aika on ollut todella jatkuvaa sananvapauden rajoittamista ja poikkeavuuksien karsimista monessakin mielessä. Tässä mielessä asiat menevät huonoon suuntaan. Neuvostoaikana (sanotaan 1960-luvulta eteenpäin) toiminnan käytännöllisenä päämääränä oli assimilaatio, joten ei voi sanoa että asiat olisivat silloin olleet paremmin. Toki erällä vähemmistökielillä (ei kuitenkaan karjalalla) oli virallinen asema, mutta niin on nytkin. Separatistimin pelossa itsenäisen ajattelun ja ilmaisun vapaus on vain koko ajan pienemässä. Ja siihen päälle tulee modernisaation aiheuttama kielellinen kato, mutta tästäkin poliitikot ovat epäsuorasti vastuussa, sillä vähemmistökielet eivät saa riittävää sellaista tukea että kieli välittyisi seuraaville sukupolville.

**Mikä motivoi nykyvenäläisiä vaalimaan karjalaisen kulttuurin historiaa innokkaasti? Jos kulttuurin sydän on omassa kielessä, kieli on hävitetty ja ihmiset venäläistetty tai viety Siperiaan, onko tämä asutettujen ja muualta tuotujen ihmisten kapina, vaarallinen sellainen vai mitä se on.*

Ajattelisin että motiivina on alueiden erityisyys. Että halutaan kertoa että tämä alue erottuu muista ja että erottumisen taustalla on juuri karjalainen historia. Samalla tavoin esim. Sortavalan nykyasukkaat saattavat pitää itseään karjalaisina (ilman karjalaista sukutaustaa) siksi että asuvat Karjalassa. Kyläpraasniekkoja ja Kotuksessa (Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa) Ulla-Maija Forsberg on tutkinut slangia, ja Kotuksen sivuilla on hyviä murrenäytteitä.

Kysymys vaija-sanasta

Hakusanalla vaija löytyi mm. tämä https://www.kotus.fi/aineistot/puhutun_kielen_aineistot/murreaanitteita/kauden_murre/murrenaytteet/viipurin_maalaiskunnan_murrenayte.

Tässä näytteessä vaijaksi kutsuttu henkilö on synonyymi sanalle ukko.

Kotuksen slangisanakartan mukaan vaijasta ja faijasta löytyy eri merkityksissä käytettyjä versioita koko Suomen etelärannikon alueella, ja Kannaksella aina merkityksessä 'isoisä'.

<https://www.kotus.fi/files/835/vaija.jpg>